

PLAN09 siderne

OG PLANKULTUR ER SÅ ...

Planlæggere holder orden, laver køre- og projektplaner og holder sammen på trådene. De overholder politikker og love, følger bestemmelser og vejledninger. Planlægningsprocesser er uordentlige og kaotiske. Mange er involveret, de er ofte uenige og har forskellige mål. Plan09 giver her et bud på, hvad plankultur er.

Ingen har patent på en definition af 'plankulturen'. Karakteristisk for planlæggere er, at mange har det samme bud: *"Plankultur afhænger af den enkelte kommune og den lever i planafdelingerne"*. Og ja, naturligvis afhænger det af de givne omstændigheder, fx karakteren af de planlægningsopgaver en afdeling varetager. Men træd lige et skridt ud til siden og overvej, om ikke plankultur kan ses i et andet perspektiv, løsrevet fra den enkelte kommunes planafdeling.

Næring til en kultur

Dansk plankultur følger fx landets love (som regel!), principperne overholdes og plankulturen bærer præg af en klar fordeling af rollerne mellem politikere og planlæggere. Danske planlæggere løser opgaverne på andre måder end fx nordamerikanske planlæggere gør og det skyldes vores særlige plankultur.

En kultur er summen af de handlinger, regler, normer og metoder, en gruppe mennesker anvender når opgaverne udføres. En kultur bygger på fælles opfattelser, som kan være alt fra klart formulerede- til uskrevne regler. Der er ting man gør og ting, man bare ikke gør. Fx kan vi nok alle blive enige om, at en fuld mand på Parkens grønsvær ikke hører hjemme i dansk fodboldkultur.

Plankulturen udvikler sig, hvis vi forandrer den måde vi normalt gør tingene på: Frem for overblikket får detaljerne pludselig fokus. Frem for praktikken bliver teorierne vigtige. Frem for en intern målgruppe bliver eksterne grupper fremhævet. Så udvik-

ler vi plankulturen. Hvert fjerde år skal der laves planstrategi, og kommuneplan med hovedstruktur, rammedel osv. Men fordi elementerne og deres rækkefølge ligger fast, behøver man ikke gribe opgaven an på samme måde som sidste gang. I givet fald vil plankulturen kun udvikle sig meget langsomt og nødtvungent.

En kultur får næring fra dem, der deltager i fællesskabet og deres tanker om opgaven: Hvad er produktet? Processen, planen, det fysiske resultat af planen eller noget helt andet? Jo flere forskellige og anderledes tænkende mennesker man byder indenfor i kulturfællesskabet, jo flere spørgsmål bliver der stillet til de traditionelle opfattelser og måder at gøre tingene på. Det udvikler!

Mulighed for medlemskab!

I dag findes der mange bejlere. Fx børnene, vinterbaderne, de ældre med mere fritid, de professionelle – arkitekterne og developere – og ikke mindst politikerne. De står alle på spring for at bidrage til plankulturen, men hvor er det lige man melder sig ind? Plankulturens nuværende vogtere - de kommunale planlæggere - er dygtige, skarpe og bærer førertrøjen med stil. Der er dog tre gode grunde til at invitere bejlerne med til den kommunale planlægning: Det vil lette arbejdet, processerne bliver bedre, og det skaber større ejerskab til resultaterne.

Initiativtageren

Men ét er at være bejler til et 'medlemskab' af plankulturen. Noget andet er at blive taget til indtægt eller stå som medansvar-

PLAN09

siderne

Plan09 sætter i foråret 2008 yderligere fokus på plankultur, "vogternes" rolle og muligheden for at tage initiativ til udvikling. Første skridt er taget: Det elektroniske netværk har i november 2007 besvaret spørgsmål om organisering af det forestående arbejde med kommuneplanen. Målet var at afdække ansvars- og rollefordeling samt at afdække fordele og ulemper ved forskellige organiseringsformer. Se mere på: http://www.plan09.dk/e_netvaerk/

lig for kommunens planlægning. Indimellem følger reel indflydelse, reelt ansvar og afstemte forventninger med opgaven. Det er sådan vores demokratiske system er opbygget. Det er det, folk forventer i dag. Ikke kun som bejlere til plankulturen, men i det hele taget i forhold til det engagement vi lægger i de ting, der interesserer os. Uden indflydelse, gider man ikke stå på mål og tage ansvar. Så de tre gode grunde til at få flere med til at påvirke plankulturen kræver fleksibilitet, afstemte forventninger, ændrede måder at gøre tingene på og fælles betingelser.

Det vil lette arbejdet, det vil gøre processerne bedre, og det vil skabe større ejerskab til resultaterne, HVIS der er flere om at præge plankulturen – flere som vil føle ejerskab, optræde som ambassadører, fortælle om arbejdet og tage ansvar.

Initiativet skal komme fra kommunens planafdeling, der i dag bærer førertøjen. Planafdelingen er involveret i - og koordinerer - samtlige processer og er vant til at lede arbejdet. I organisationsteorien betegnes den slags opgaver ofte som ledelse, og ledelse er forpligtet til dialog; en ligeværdig dialog. Det sker ikke natten over. Der skal knofedt til, og grænserne skal afprøves. Det vil give nogle brag af diskussioner, og der vil være kameler der skal sluges. Men målet er vi fælles om, uanset hvem vi er: Øget livskvalitet for dem, der bor og lever i resultatet af planerne.

To do-listen

Arbejdet med den store kommuneplan står for døren. Begynd med et service-eftersyn. I kan fx:

- Lave en 360° analyse af jeres afdeling og relationerne både til den øvrige forvaltning, til privatpersoner, konsulenter, interessenter osv. Analysen kan vise Jer, hvem I ofte er i konflikt med, og den kan være med til at klarlægge forventningerne.
- Danne jer et overblik over hele processen.
- Analysere baggrunden for opgaven og definere opgavens altoverskyggende udfordring, den såkaldte 'brændende platform'.
- Tjekke om afdelingens kompetencer stemmer overens med afdelingens opgaver, eller om andre skal være med til arbejdet.
- Gøre det klart fra begyndelsen, hvilken platform I selv står på. Herefter står det klarere, om I har tilrettelagt processen rigtigt i forhold til de øvrige involverede, eller om det er oplagt at lave en ny projektplan med andre milepæle.
- Overveje om det er tid til at udskifte et par principper eller kvalitetsopfattelser, som måske ikke længere lader sig forklare. Opfattelsen af tingene kunne jo også ha' ændret sig blandt dem, der lever i resultaterne af selv samme principper!

Kommentarer er velkomne: Plan09@blst.dk

Af Christina Krog, Plan09